

Trondheim kommune

Dato 18.11.2009

Til

Det kongelige barne- og likestillingsdepartement/ Det kongelige kunnskapsdepartement

Akersgata 59
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Sendes postmottak@bld.dep.no

Høringsuttalelse til NOU 2009:8 Kompetanseutvikling i barnevernet

Kvalitetsgruppa for praksisfeltet og Program for barnevernpedagogutdanning ved HIST (Høgskolen i Sør-Trøndelag) er en gruppe bestående av representanter fra Barne- og familietjenesten i Trondheim kommune, private barneverninstitusjoner, Bufetat Midt-Norge, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Barne- og ungdomspsykiatrien Helse Midt-Norge, Yrkesfaglig utvalg for barnevernpedagoger fra FO Sør-Trøndelag, studenter og fagansatte ved Program for barnevernpedagogutdanning.

Gruppa ble opprettet i desember 2005 og avholder 3-5 møter i året.

Gruppas formål er:

- Utvikling og kvalitetsheving av barnevernpedagogutdanningen. Praksisfeltet får bidra med erfaring med studenter i praksis
- Praksisfeltet kan bidra med erfaringskunnskap som ny metodikk og organisasjonsendringer i praksis
- Synliggjøre hvilken kompetanse feltet trenger
- Gruppa skal være en kritisk røst til hva utdanninga gjør og prioriterer, studenten skal være et bindeledd som utveksler informasjon til skole, studentgruppa og praksisfelt

Gruppa ønsker å avgi en uttalelse til NOU 2009:8 og har følgende kommentarer og vurderinger til utvalgets tilrådninger om:

NOU'en ønskes velkommen og vi slutter oss i hovedsak til innholdet.

NOU'en beskriver 14 obligatoriske emner til utdanning i barnevernet. Her følger noen kommentarer

1) Faglig innhold i grunnutdanningene, kvalitetskrav til studieopplegg,

- Kunnskap om barnevernet: Vi støtter beskrivelsen av emnet
- Velferdsstaten og rettighetene til barn og unge: Vi støtter beskrivelsen av emnet
- Det juridiske grunnlaget: Dagens vekting anses ikke tilstrekkelig. Å kunne rammene for utøvelsen av arbeidet, kunne lovene og hvordan benytte dem er viktig. Studentene må kunne regelverket, særlig forskrifter om rettigheter til barn på barneverninstitusjoner og kvalitetsforskriften.
- Etikk: Vi støtter beskrivelsen av emnet
- Oppvekstkvalitet og samfunn: Vi støtter beskrivelsen av emnet
- Omsorg, utvikling, læring: Vi støtter beskrivelsen av emnet
- Barns og unges hovedarenaer: Vi vil spisse dette emnet til *utsatte barn og unge på barn og unges hovedarenaer*. Målgruppa må avgrenses, vi mener det handler om inkludering av utsatte barn og unge og minoritetspråklige.

Vi spør oss om de frivillige organisasjonene med sine aktivitetstilbud er en ubenyttet ressurs for disse barna? Eller er det i realiteten lite å hente fra frivillig sektor for de mest utsatte barn og unge? Stikkord: økonomi, foreldreinnsats, stabilt oppmøte, foreldres og barns sosiale fungering. Barnevernsarbeidere bør derimot kjenne til hvilke aktiviteter frivillige organisasjoner kan tilby og arbeide for god kontakt opp mot lederne. Hvor åpen kan de ansatte være om de utsatte barna i samhandlingen med ledere og foreldre? God tilrettelegging er en forutsetning for at utsatte barn og unge skal bli stabile aktører innen frivillig sektor. God tilrettelegging gjelder også for barnehage og skole. Barnevernarbeideren må unngå å komme i rollen som ekspert; en som tar over oppgaver som foreldre, barnehage, skole og de frivillige organisasjonene har som samfunnsoppgave.

Vi bør ha fokus på de mest utsatte barna, vår jobb er ikke å hjelpe "friske barn til å bli friskere".

- Ulike oppvekst/og støtteordninger: Vi støtter beskrivelsen av emnet
- Forebyggende arbeid: Vi støtter det emnet beskriver om barnevernarbeideren som politisk aktør og individuell aktør. Vi må ha fokus på utsatte barn og unge, mer enn alle barn, generelt må det legges vekt på at studentene bringes fort inn i barnevernets problempanorama. Vi vil forsterke barnevernsarbeiderens funksjon som politisk aktør, det er behov for systemendring og samfunnsinnsats. Sitter vi bare og tar vi imot, eller sier vi i fra på vegne av de utsatte gruppene og individene?
- Relasjons- og samhandlingsproblemer: Vi slutter oss til emnet og det begrepet som blir anvendt om barn med slike problem, dvs. at problemene ikke er en egenskap ved barnet. Vi støtter at diagnosefokus tones ned, vi støtter fokuset på systemisk forståelse vs en diagnostisk forståelse. Men det er et problem at trykksystemet og opplæringsloven forutsetter diagnoser før økonomiske ressurser kan utløses.
- Kommunikasjon og undersøkelse eller observasjon og kommunikasjon?

Vi slutter oss til dette emnet i sin helhet, men ønsker å presisere betydningen av *aktivitetsfaget* brukt som inngangsport til kontakt med barn og unge. Studentene ønsker mer aktivitetsfag som redskap i det sosialpedagogiske arbeidet.

I dette emnet betyr den personlige kompetansen og personlig egnet mye. Det bør være et fokus for utdanningen å arbeide med studentenes egen livshistorie. Å arbeide systematisk gjennom 3 årig studie med utvikling og styrking av egen relasjonskompetanse, hvordan du kommuniserer, hvordan du reflekterer og vurderer etisk er en nødvendighet.

- Hjelpe- og omsorgstiltak: Vi støtter beskrivelsen av emnet, men understreker betydningen av å skreddersy tiltak for det enkelte barn. Dessuten å styrke barnevernsarbeideren på foreldreveiledning.

- Institusjonsarbeid: Relasjonsbygging er en forutsetning og kanskje viktigste forutsetning for arbeid i institusjon, viktig å lære studentene å være kritisk til bruk av metoder. En utfordring ved de evidensbaserte metodene er hvordan få til medbestemmelse for barn og foreldre. Hvordan trekker vi med foreldrene og barnet selv om ikke foreldrene har omsorgen lenger?

Miljøterapi må ha sterkt fokus i utdanning til barnevernet.

- Forskningsmetode og etikk for forskning: Vi støtter beskrivelsen av emnet

2)Kvalitetskrav til studieopplegg: Vi mener at ekstern praksis i løpet av studietiden må beholdes. Studentene må få anledning til variert type praksis; ut på barns oppvekstarena med fokus på barn med relasjonsvansker i 1 året, miljøterapi/tiltaksarbeid i eller utenfor institusjon i 2 året, kommunal barneverntjeneste/forvaltningsarbeid i 3 året.

3)Turnusordning

Vi støtter dette forslaget, det sikrer at barnevernarbeiderne får jobb etter endt utdanning, økt kompetanse og selvtillit i yrkesutøvelsen. Turnusordningen må ikke erstatte faste stillinger i barnevernet. Turnuskandidaten må komme i tillegg de øvrige ansatte, den bør være obligatorisk for alle som skal arbeide i barnevernet.

4) Autorisasjon av barnevernpedagoger og sosionomer for arbeid i barnevernet:

Vi støtter autorisasjon av profesjonene.

5) Nasjonalt fagråd som samordner og kvalitetssikrer utdanningstilbudet:

Vi støtter forslaget fordi det vil sikre likeverdig barnevernutdanning i Norge, og fordi rådet kan være med på å videreutvikle utdanningen i takt med samfunnsutviklingen. Det gjelder hele utdanningsbehovet i barnevernet, bachelor, master, videreutdanning, spesialiseringløp, PhD osv.

6) Styrking av det generelle utdanningstilbudet i barnevern gjennom master- og doktorgradsstudier: Det slutter vi oss til, styrking av barnevernfeltet krever en master i barnevern og en PhD i barnevern, og denne master og PhD bør være lokalisert der de har bachelorutdanning i barnevern. Viktig å være oppmerksom på behovet for lederutdanning i barnevernet, hvordan kan dette bli i varetatt i utdanningstilbudet til ansatte i barnevernet?

Det er en forutsetning at turnus er gjennomført før oppstart på master.

7) Studentrekruttering i et mangfolds perspektiv:

Vi støtter forslaget om kvotering av menn inn på studiet. Det bør også vurderes kvotering av studenter med minoritetsbakgrunn fra ikke vestlige land.

8) Forholdet mellom utdanningsinstitusjonene og praksisfeltet:

Vi støtter det som blir gjort rede for i NOU'en på punkt 3 side 120.

Utdanningsinstitusjonene og praksisfeltet bør ha et forpliktende samarbeid og møtes jevnlig for å kvalitetssikre og utvikle studiet, slik som for eksempel Kvalitetsgruppa ved Hist som leverer denne høringsuttalelsen.

9) Andre kommentarer

Økonomi

Finansieringskategorien som barnevernpedagogutdanningene er plassert i må endres. Det er en forutsetning for å øke kvaliteten på utdanningen. Studiet bør plasseres tilsvarende fysioterapeututdanning kategori D.

Generelt må bemanningen i barnevernet økes, og bemanningsnormen for sosialfaglig personell i barnevernfeltet må økes.

Barnevernfaglig personell får i for liten grad benyttet sin kompetanse når rammebetingelsene er for snevre.

Pedagogikken

Vi støtter det som står om kvalitetskrav til studieopplegg.

Faglig kompetanse

For oss er to kompetansefokus overordnet når man skal utdanne nye barnevernspedagoger.

Det første er at kompetansen en barnevernspedagog skal ha, er basert på evne til å etablere gode samarbeidsrelasjoner med barn, ungdom, foreldre og andre samarbeidspartnere. Har man ikke denne samhandlingskompetansen i bunnen blir det svært vanskelig å utføre godt barnevernsfaglig arbeid. Samhandlingskompetansen skapes gjennom å reflektere over og øve på hvordan man møter andre mennesker med respekt, anerkjennelse og tilstedeværelse. Dette fokuset bør være et gjennomgangstema i hele utdanningen, og skolene må ha et system som fanger opp den enkeltes kompetanse på dette området.

Det andre er at alt man lærer i grunnutdanningen om utøvende barnevernsarbeid skal sees i lys av at vår kompetanse er en av tre kompetansesystemer. Det bør tydeliggjøres i undervisning om praktisk barnevernsarbeid, i etikk-undervisning og i undervisning om kommunikasjon at vi som fagpersoner vet mest om barn og oppvekstvilkår på generell basis. Det er dette kompetansesystemet vi representerer. Barnet/ungdommen vet best hvordan det er å være seg selv. Dette representerer det andre kompetansesystemet. Familien og nettverket er det tredje kompetansesystemet. De kjenner akkurat dette barnet best. En bevissthet rundt disse prinsippene må være en sentral del av barnevernpedagogstudentens identitet etter endt utdanning.

Med hilsen
Kvalitetsgruppe ved undertegnede, 18.11.2009

.....
Ansatte i Barne- og familietjenesten i Trondheim kommune
Jørn Are Aune

.....
Representant fra Frelsesarmeen barne- og familievern, Heggli barnehjem
Sindre Fotland

.....
Representanter fra Yrkesfagligutvalg for barnevernspedagoger fra FO Sør-Trøndelag
Sissel Hjelle Braa

.....
Tillitsvalgt for studenter på Program for barnevernpedagogutdanning
Eva Merete Kvalstad

.....
Fagansatte ved Program for barnevernpedagogutdanning
Inger Jacobsen (studieleder) og Inger Sofie D. Husby (praksisansvarlig)